

СЕКЦІЯ 5. ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА, ЯКЕ РЕГУЛЮЄ СЛУЖБОВІ РОЗСЛІДУВАННЯ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ

Галушко В. О.

*доктор філософії в галузі права,
доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності
факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ
м. Харків, Україна*

Зміни в процедурі притягнення прокурорів до дисциплінарної відповідальності, які відбулись не так давно, суттєво торкнулися дисциплінарних проваджень. Такі зміни оцінюються Б.В. Лавренком як удосконалення законодавства з метою захисту трудових прав прокурорів та забезпечення їх незалежності як працівників у сфері правосуддя. Низка процесуальних повноважень як самих прокурорів, так і скажників дозволяє Кваліфікаційно-дисциплінарній комісії прокурорів (одному з суб'єктів дисциплінарної влади) об'єктивно й неупереджено розглянути дисциплінарну скаргу щодо прокурора та прийняти відповідне рішення у дисциплінарній справі [1, с. 16]. Разом із тим, незважаючи на всі позитивні зрушення, у питання проведення службових розслідувань в органах прокуратури залишається велика кількість проблем, зокрема в частині нормативно-правового забезпечення.

І.О. Билиця вказує на проблему відповідальності прокурорів за вчинення одноразових або не грубих порушень прокурорами етичних норм відсутні, підкреслюючи недосконалість існуючих норм. Тому, доводить автор, з урахуванням європейського досвіду зазначену норму доцільно змінити та викласти в новій редакції: «За негрубе або одноразове порушення норм професійної етики і поведінки працівником прокуратури керівник органу прокуратури з урахуванням характеру порушення та особи порушника може застосувати до нього такі засоби впливу етичного впливу: 1) усне зауваження; 2) зобов'язання принести публічні вибачення перед колективом або окремим працівниками; 3) попередження про можливість застосування дисциплінарного стягнення

в разі повторного прояву неетичної поведінки. Про вжиті заходи складається протокол оперативної наради» [2, с. 133]. Далі І.О. Дилиця вказує, що є можливим і таке вирішення цього питання, за якого факти неетичної поведінки прокурорських працівників, в яких переважають чисто моральні аспекти, прямо не пов'язані зі службовою діяльністю, могли б розглядатися спеціальними комісіями з прокурорської етики, створеними при регіональних прокуратурах [2, с. 133]. Вказаний вище вчений відмічає, що на сьогодні на законодавчому рівні не вирішеним є питання, до якої відповідальності потрібно притягувати прокурора, який вчинив негрубе або несистематичне порушення норм професійної етики. Адже в даному випадку йдеться не просто про норми етики, а про норми професійної етики для прокурорів, як і для суддів, і якщо ці норми порушуються у прокурорському середовищі, вони безумовно можуть бути підставою для дисциплінарної відповідальності. Це ж стосується порушення етичних норм і поза прокурорським середовищем, яке, ставши надбанням гласності, прикувало до себе громадську увагу, зокрема, за допомогою засобів масової інформації. Так, подружня зрада з боку прокурора, викрита дружиною, її звернення до керівника прокуратури ще не є приводом для дисциплінарного провадження. Проте пов'язані із цим грубі, цинічні дії, нанесення побоїв у присутності дітей і сусідів свідчать про нестриманість представника закону, яка, безумовно, завдала шкоди авторитету як самого порушника, так і авторитету прокуратури в цілому, і має викликати відповідну реакцію [2, с. 132].

Досліджуючи теоретичні засади відповідальності прокурорів І.В. Назаров та М.О. Сурженко вказують, що врахування у Законі специфіки статусу прокурора, який займає адміністративну посаду, реалізовано не в повному обсязі і потребує додаткової деталізації, що може полягати у наступному: 1) звільнення прокурора з адміністративної посади у разі неналежного виконання посадових обов'язків, установлених для відповідної адміністративної посади, необхідно зафіксувати як вид дисциплінарного стягнення; 2) чітко сформулювати підстави для застосування дисциплінарного стягнення до прокурорів, що займають адміністративні посади, додавши до існуючої можливість зняття з адміністративної посади у разі порушення присяги працівника прокуратури; 3) надати право ініціювання питання про притягнення прокурора, що займає адміністративну посаду, до дисциплінарної відповідальності у вигляді зняття з адміністративної посади трудовому колективу такої прокуратури на загальних зборах двома третинами голосів прокурорів відповідної прокуратури [3, с. 151–152].

Варто відзначити, що у червні 2021 року було прийнято нову «Інструкцію про порядок проведення службових розслідувань стосовно

прокурорів», якою, на думку експертів, було розширено вплив прокуратури на Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру. В старій редакції від 2017 року інструкції про порядок проведення службових розслідувань в органах прокуратури було вказано, що починати службові розслідування може керівник САП або виконувач його обов'язків. Водночас у затвердженій Венедіктовою інструкції це змінюється: службові розслідування може лише керівник антикорупційної прокуратури. Також внесено зміни у перелік осіб, які можуть призначати службові розслідування стосовно прокурорів САП. Раніше це міг робити керівник антикорупційної прокуратури або виконувач його обов'язків. Але в новій редакції вже вказують, що такі повноваження лише у голови САП, а за його відсутності призначає службові розслідування генпрокурор чи його в.о. [4]. Крім того, Венедіктова внесла такі самі зміни й до переліку осіб, які можуть скасувати висновок службового розслідування стосовно прокурора САП. Раніше це міг робити керівник САП або його в.о. Наразі ж цим опікується виключно голова антикорупційної прокуратури, а за його відсутності – генпрокурор або його в.о. [4].

Отже, підбиваючи підсумок наукового дослідження варто відзначити, що незважаючи на намагання законодавці та Прокуратури України вирішити проблеми у сфері здійснення службових розслідувань в органах прокуратури, у зазначеній сфері залишається чимала кількість законодавчих проблем, вирішити які, на нашу думку, вбачається можливим шляхом внесення змін до доповнень до нової Інструкції про порядок проведення службових розслідувань стосовно прокурорів, зокрема:

- по-перше, у вказаному нормативно-правовому акті слід більш широко підійти до визначення кола юридичних гарантій дотримання трудових прав осіб, відносно яких здійснюється службове розслідування;

- по-друге, доцільно більш змістовно підійти до питання формування Дисциплінарних комісій, зокрема вбачається доцільним скористатись зарубіжним досвідом та створити технологічні умови рандомного обрання їх членів;

- по-третє, слід визначити механізми притягнення до відповідальності членів комісії за невиконання та/або неналежне виконання своїх обов'язків;

- по-четверте, недосконалим є механізм практичної реалізації рішень Дисциплінарних комісій, про що яскраво свідчить правозастосовна практика;

– по-п’яте, слід створити механізм оперативного оскарження рішення про накладення дисциплінарного стягнення за результатами службових розслідувань.

Література:

1. Лавренко Б. В. Теоретико-правові підстави та умови спеціальної дисциплінарної відповідальності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 21 с.
2. Билиця І. О. Особливості відповідальності прокурорів за порушення етичних норм. Електронний ресурс: URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2019/3_2019/part_2/24.pdf (дата звернення: 20.05.2022).
3. Назаров І. В., Сурженко М. О. Теоретичні засади відповідальності прокурорів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право.* 2017. № 47. С. 149–152.
4. Венедиктова розширює свій вплив на прокурорів САП / Аналітичний портал «Слово s діло». Електронний ресурс: URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/06/17/novyna/polityka/venediktova-rozshyruye-svij-vplyv-prokuroriv-sap> (дата звернення: 20.04.2022).

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДПУСТОК ПО ДОГЛЯДУ ЗА ХВОРОЮ ДИТИНОЮ ТА ДИТИНОЮ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ ТА НОРВЕГІЇ

Дмитренко Д. О.

*аспірантка кафедри трудового права та права соціального забезпечення
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Дмитренко І. О.

*учениця 11-В класу
Спеціалізованої школи № 115 імені Івана Огієнка
м. Київ, Україна*

Підтримка працівників, які мають дітей є невід’ємною соціальною гарантією у будь-якій державі. Додаткова підтримка надається батькам, які виховують хвору дитину, або дитину інваліда. Національне законодавство України та країн скандинавської правової моделі містить ряд гарантій щодо відпусток у зв’язку з захворюванням дитини, або доглядом за дитиною з інвалідністю.